

ΕΝΑ ΜΠΗΤΣ-ΠΑΡΤΥ

ΣΤΗ ΒΟΥΛΙΑΓΓΜΕΝΗ

Στις 25 Ιουλίου, με την πανσέληνο, ο Λουκιανός θα παίξει πάνω σε μια πλωτή εξέδρα. Και στην παραλία θα συρρεύσουν πλήθη θαυμαστών για ν' απολαύσουν μουσική, τραγούδι, μπάνιο ή ξάπλα στο φεγγαρόφωτο.

Της **ΒΕΝΙΑΣ ΓΟΝΑΤΟΠΟΥΛΟΥ**

Ο ΛΟΥΚΙΑΝΟΣ ΚΗΛΗΔΟΝΗΣ μήκε ξαφνικά στη ζωή μας, φέρνοντάς μας έναν αέρα ελευθερίας εν μέσω χούντας, τον Οκτώβρη του 1973, με τα «Μικροαστικά» του. Από τότε πολλοί τον αγάπησαν και πολλοί τραγούδησαν τα τραγούδια του. Κι όσοι όμως τον αγνοούσαν τον ανακάλυψαν ξαφνικά το Δεκέμβρη του 1980, όταν ο τότε πρωθυπουργός Γ. Ράλλης υποστήριξε με πλήρη σοβαρότητα και οργίλον ύφος στη Βουλή ότι η εκπαίδευση κινδυνεύει επειδή «οι φοιτητές ακούνε Κελαηδόνη»!

Μια γκαφα, που οπωσδήποτε αύξησε τη δημοτικότητα του Λουκιανού Κηλαηδόνη, αφού, όπως ο ίδιος ο κ. Γ. Ράλλης αναφέρει στις «Άρες Ευθύνης»:

«Όταν έφθασα στην Ελευσίνα, με περίμενε μια ομάδα που όταν με είδε να κατεβαίνω, ξεδίπλωσε ένα πανώ που έγραφε: «Ναι στον Κηλαηδόνη»!

Η ιστορία του Λουκιανού Κηλαηδόνη αρχίζει θέβαια από παλιότερα. Το ανήσυχο παιδί της Κυψέλης που έδλεπε με πάθος καουμπούκα και Χάμφρεϊ Μπόγκαρτ στα θερινά σινεμά της γειτονιάς του, μπορεί να μην ήταν σίγουρος για τις συνθετικές του ικανότητες, ήξερε όμως με σιγουριά πως ήθελε να μπαρκάριε στα θαλάσσια!

Και, παρά τις οικογενειακές αντιρρήσεις, κατόρθωσε να πραγματοποιήσει αυτό το όνειρο, μετά από δυο αποτυχημένες απόπειρες να μπει στην Αρχιτεκτονική Σχολή. Όμως η καρβίσια ζωή στάθηκε μια σκληρή απογοήτευση... Ούτε ακοτεινά καμπαρέ, ούτε μοιραίες γυναίκες, ούτε μαχαφάματα και μεθύσια στα λυμάνια... Μια πραγματικότητα πεζή και κουραστική, χωρίς πλοκή και χωρίς φαντασία.

Δούλεψε μόνο ένα πρωί

Έτσι ο Λουκιανός Κηλαηδόνης τα παράταε και γυρίζει πίσω στην Κυψέλη. Ξαναδίνει στο Πολυτεχνείο και αυτή τη φορά πετυχαίνει στην Αρχιτεκτονική Θεσσαλονίκης το 1963. Η αρχιτεκτονική του στάθηκε χρήσιμη και τον βοήθησε, όπως λέει ο ίδιος, ν' ανακαλύψει έναν τρόπο να βλέπει τα πράγματα που διατηρεί ως τώρα. Ξαν αρχιτέκτονας πάντως δούλεψε μόνο ένα πρωί και το μεσημέρι... παρατήρηθηκε. Ήδη υπήρχαν τα πρώτα τραγούδια στο συρτάρι.

Με τη μουσική ο Κηλαηδόνης ασχολείται από πέντε χρονών, όταν αρχίζει να μαθαίνει πιάνο, και δεν την εγκατέλειψε ποτέ. Στα 13-14 χρόνια του γράφει τα πρώτα του κομμάτια, που άλλοτε θυμίζουν συνταίνες κι άλλοτε αμερικάνικη τζαζ.

Ο πρώτος του δίσκος κυκλοφορεί το 1970. Είναι «Η πόλη μας» με το Μανώλη Μητσιά, βασισμένη πάνω στη μουσική που είχε γράψει για το ομώνυμο χορόδραμα

της Ραλλούς Μάνου. Ακολουθούν η «Κόκκινη κλωστή», πάνω σε στίχους του Νίκου Γκάτσου, τα «Μικροαστικά», σε στίχους του Γιάννη Νεγρεπόντη, τα «Απλά μαθήματα πολιτικής οικονομίας» (1974) το «Μέντια Λουζ» (1976), το «Είμαι ένας φτωχός και μόνος καουμπού (1978), το «Ψυχραμία παιδιά» (1979) και η «Χαμηλή πτήση» φέτος.

Συναυλία με πανσέληνο

Με την πανσέληνο του Ιουλίου, ο Λουκιανός Κηλαηδόνης οργανώνει μια συναυλία που δε θάναι... σαν τις άλλες. Θάναι ένα μεγάλο πάρτυ που θα γίνει στην πλαζ του ΕΟΤ, στη Βουλιαγγμένη. Εκείνο το θράδι:

Θα μπορείτε να κάνετε βόλτα στην παραλία χέρι - χέρι με το κορίτσι σας, να ξαπλώσετε στην άμμο ή να φορέσετε το μαγιό σας για μια βουτιά στ' ανοιχτά... Και φυσικά να τραγουδήσετε. Πάνω σε μια μεγάλη εξέδρα, μέσα στη θάλασσα, ο Λουκιανός Κηλαηδόνης, οι μουσικοί της ορχήστρας και κάποιοι φίλοι τραγουδιστές, δεν πρόκειται να σας αφήσουν να βαρεθείτε. Κι όταν αυτοί κουράζονται, μπορεί να περνάνε θάρκες με μαντολινάτες, ν' ακούγονται κάποια αγαπημένα τραγούδια, ή να συμβούν κάποια άλλα απρόοπτα...

Η συναυλία της Βουλιαγγμένης στάθηκε η αφορμή για να θρεθώ, κάποιο θράδι του Ιούνη, στο σπίτι του Κηλαηδόνη, στο Ψυχικό. Συζητήσαμε όμως και για άλλα πολλά. Για τη σύγχρονη ζωή, τη μοναξιά, τον έρωτα, το θεοδωράκι, το Χατζιδάκι και το Σαθθάπουλο...

– Γιατί διάλεξε τη Βουλιαγγμένη για να δώσεις τη συναυλία σου;

«Η Βουλιαγγμένη είναι μια μεγάλη ιστορία στη ζωή μου. Ο πατέρας κι η μητέρα μου, πριν από τον πόλεμο, είχαν φτιάξει ένα σπίτι στο Λαμό και κάπου, γύρω στο '50, αρχίζω να θυμάμαι τα πρώτα μου καλοκαίρια εκεί. Τότε δεν υπήρχαν ούτε πολυκατοικίες, ούτε πλαζ οργανωμένες. Αμμολοφοί, βραχάκια κι ερημιά. Το 1955 περίπου, μερικά παιδιά από τη γειτονιά μου θάλαμε λεφτά κι αγοράσαμε μια θάρκα με κουριά και πανί. Την παίρναμε τα Σαθθάθραβρα και κοιμώμασταν στις αμμουδιές και το άλλο πρωί πηγαίναμε βόλτα, δήθεν για να ψαρέψουμε. Επίσης, μου 'χει μείνει η Βουλιαγγμένη χερμώνα, με συννεφιά ή ψιλόβροχο, κάτι θεοφάνεια που κατεβαίναμε κάτω. Κι αργότερα, θυμάμαι που πηγαίναμε στη Βουλιαγγμένη νύχτα, μετά από πάρτυ, με νοικιασμένα αυτοκίνητα. Κάναμε μάλισα και μπάνιο στη θάλασσα, Φεβρουάριο μήνα...

Ακόμα, για να διαλέξω τη Βουλιαγγμένη με βοήθησε κι η περσινή εμπειρία του Λυκαβιττού. Όλα ήταν πολύ όμορφα, αλλά ήμασταν στριμωγμένοι και κάπως κόνσερβρισμένοι σ' αυτό το χώρο. Δεν υπήρχε καμιά δυνατότητα ελεύθερης κίνησης. Σκέφτηκα τί ωραία που θα ήταν αν αυτό το πράγμα γινόταν στην ακρογιαλιά. Αντί να κάθεται ο κόσμος στις πλαστικές καρέ-

κλες, νάναι ξαπλωμένοι στην αμμουδιά και νάχει φεγγάρι. Έτσι γεννήθηκε η ιδέα για ένα μεγάλο πάρτυ στη Βουλιαγγμένη. Αυτή η θραδιά είναι λιγότερο μια συναυλία και περισσότερο μια ολοκληρωμένη πρόταση της αισθητικής μου για λαϊκό γλέντι. Πέρα δηλαδή από ένα πρόγραμμα, λίγο - πολύ προκαθορισμένο, θα είμαστε ανοιχτοί σ' οποιαδήποτε ανάγκη δούμε ότι παρουμε αζεται».

Η «Χαμηλή Πτήση», ο τελευταίος δίσκος του Λουκιανού Κηλαηδόνη κυκλοφόρησε με διαφορά τριών χρόνων από τον προηγούμενο. Ο ίδιος λέει για την εξαφάνισή του αυτή από τη δισκογραφία από το 1979 ως το 1983:

«Όταν κάθομαι να γράψω νιώθω σαν νάχει ολοκληρωθεί μέσα μου μια καινούργια οπτική πάνω στα πράγματα. Σχίζομαι αυτό που λέμε μανιέρα, να θρίσκεις δηλαδή ένα πράγμα και να το επαναλαμβάνεις. Κι όταν κάνεις συνέχεια δίσκους κινδυνεύεις από αυτό το κακό. Ο «Κάου - Μπού» με το «Ψυχραμία παιδιά», που βγήκαν με διαφορά ενός χρόνου, κάπου μοιάζουν πάρα πολύ. Ξαν νάναι το ένα συνέχεια του άλλου.

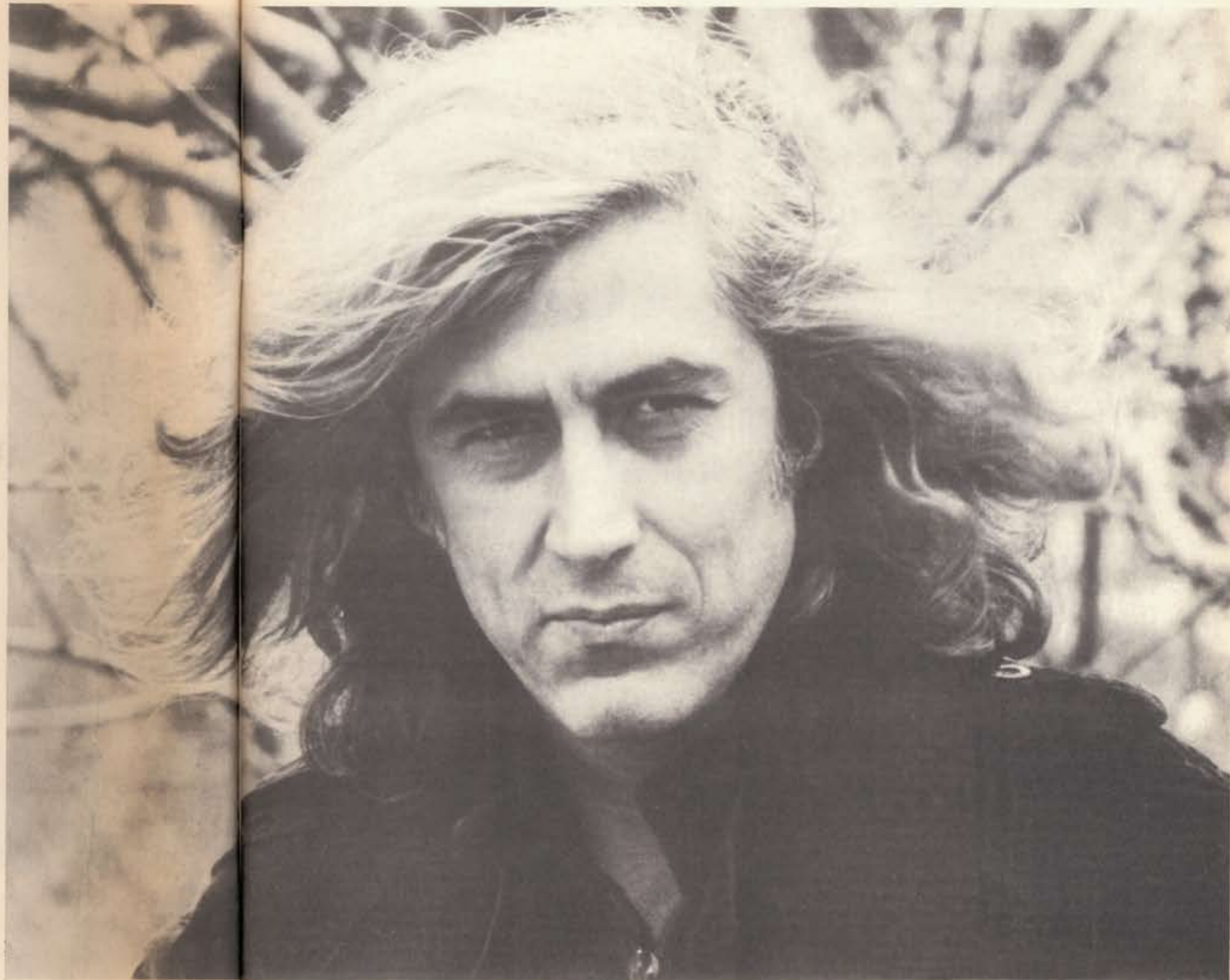
Επειδή λοιπόν δεν ήθελα να κάνω ένα δίσκο μανιερίστικο, άφησα να περάσει ένα μεγαλύτερο διάστημα και βγήκε η «Χαμηλή Πτήση» που είναι κάπως αλλιώς. Δεν είναι τόσο χαρούμενος δίσκος όσο οι προηγούμενοι, είναι πιο πεσμένος σαν διάθεση...».

Το χιούμορ, έκφραση απελπισίας

– Πραγματικά υπάρχει μια διάχυτη απαισιοδοξία. Γιατί;

«Κοίταξε. Με τη δουλειά μου δεν κάνω τίποτε άλλο παρά να καταγράφω αυτά που μου συμβαίνουν, την προσωπική μου πείρα κατά κάποιο τρόπο. Η «Χαμηλή Πτήση» αντιπροσωπεύει τη ματιά που είχα πάνω στα πράγματα. Ήμουν με χαλασμένη διάθεση, με κέφι κάπως σπασμένο. Δε βλέπω τίποτε στις μέρες μας που να με κάνει αισιόδοξο. Βλέπω μια μοναξιά που φουντώνει γύρω μας, τις ανθρώπινες σχέσεις να διαλύονται. Υπάρχει μια έλλειψη κινήτρων και κάποια τάση παραίτησης. Αυτό βλέπει κανείς στα χιλιάδες μπαρ που ανοίγουν, σ' όλα αυτά τα παιδιά που σπουδάζουν χωρίς κέφι. Αυτή η στροφή στις μηχανές και στα ναρκωτικά τι άλλο είναι παρά ένα ψάξιμο για μια περιοχί ανερίου και μαγιάς που τόσο λείπει από τη ζωή μας...».

Η γενιά η δική μας ξεκίνησε με άλλα όνειρα κι άλλες προϋποθέσεις και είδε τα πράγματα ν' αλλάζουν στις μέρες της. Δεν είναι το ίδιο με τα νεότερα παιδιά, που μεγάλωσαν μέσα σε μια κοινωνία της κατανώλωσης. Εμείς μεγαλώσαμε με ανθρώπινες σχέσεις υπαρκτικές, με φίλους, με παρές στις γειτονιές. Και μέσα σε 5-10 χρόνια είδαμε αυτό το πράγμα να διαλύεται και ο καθένας να κλείνεται μέσα σ' ένα διαμέρισμα. Κάπου νιώθω μια πίκρα γιατί τα πρά-

γματα δεν ήταν έτσι όπως τα ονειρευτήκαμε.

Έτσι βλέπω εγώ τα πράγματα και δε νομίζω ότι αυτό είναι μόνο δική μου υπόθεση. Η διάθεσή μου πάντως ήταν εκεί κοντά και στους προηγούμενους δίσκους μου. Ακόμα και το χιούμορ δεν είναι τίποτε άλλο παρά η ευγενική έκφραση της απελπισίας, όπως είπε κάποιος. Δεν κάνει σχεδόν ποτέ χιούμορ ένας άνθρωπος, που είναι πάρα πολύ χαρούμενος. Μέσα σ' όλα αυτά που έχω σαφίσει θρίσκομαι κι εγώ. Δεν είμαι έξω από τα πράγματα, δεν κάνω κριτική σ' υψηλό. Είμαι και μέσα στο "Δέκα μέϊον πέντε", και μέσα στο "Όλοι μου οι φίλοι παντρευτήκανε" και μέσα στο "Κοιτάω την πάρτη μου". Δεν προσπαθώ να τη θγάλω καθαρά».

– Στον τελευταίο σου δίσκο υπάρχουν και δυο ερωτικά τραγούδια, ένα είδος που απέφευγες συστηματικά ως τώρα...

«Ναι, κι αυτό οφειλόταν στο ξαφνικό φούντωμα του ερωτικού τραγουδιού από τη μεταπολίτευση κι εδώ. Σήμερα το 95% των τραγουδιών, που γράφονται σ' αυτόν τον τόπο είναι ερωτικά, που όμως περιγράφουν ένα είδος σχέσεων που δεν ισχύουν πια. Μάλλον παλιότερες καταστάσεις περιγράφουν, κάτι φαντασμένα πράγματα που στυλ ότι αυτός τρελαίνεται επειδή αυτή πήγε με άλλον, ή δεν τον θέλει πια...».

Στις μέρες μας όμως οι ερωτικές σχέσεις είναι πιο σύνθετες. Δεν είναι πια άσπρο-μαύρο, δεν είναι "είμαστε μαζί ή δεν είμαστε μαζί". Είμαστε μαζί, αλλά είμαι κι με κάποιον άλλο, κι όλο κάτι περι-

εργα μερδέματα συμβαίνουν.

Από αηδία, λοιπόν, για όλη αυτή την υπερπαραγωγή, δεν μου πήγαινε να γράψω ερωτικό τραγούδι. Κάποια στιγμή όμως είπα ότι ο έρωτας είναι ένα πράγμα που υπάρχει στη ζωή μας. Άρα δεν μπορώ να το αρνηθώ, θα πω κι εγώ την άποψή μου πάνω σ' αυτό. Και βγήκαν αυτά τα δύο τραγούδια που είναι κάπως πεσμένα και ιδιαίτερα η "Decadenza" που περιγράφει την ευκαιριακή συνάντησή μιας θραδιάς.

Η "Νύχτα καταστροφής" πάλι είναι παθιασμένο τραγούδι, αλλά μοναχικό. Αυτός που μιλάει τραβάει μόνος του όλα τα ζόρια, είναι όμως σίγουρα ένας άνθρωπος που τα φορτώνει όλα στους άλλους. Καταγράφω μια ανωριμότητα, που υπάρχει στις μέρες μας, μια άρνηση ν' αναλάβει ο καθένας τις

ευθύνες του.

Βλέπεις, σήμερα όλες μας τις ανάγκες για επαφή προσπαθούμε να τις ικανοποιήσουμε μέσα από τις ερωτικές σχέσεις, μια που τα βαθύτερα μας προβλήματα δεν μπορούμε να τα λύσουμε πια με τους φίλους μας. Αυτή η κατάσταση δημιουργεί ερωτικές σχέσεις που είναι περισσότερο φορτισμένες από παλιά, δίχως να μας λύνουν τις ανάγκες μας για ουσιαστική επαφή».

– Δεν βλέπεις λύση από πουθενά δηλαδή...

«Εγώ έτσι βλέπω τα πράγματα σήμερα, κι έτσι μιλάω. Τώρα, βλέποντας και κάνοντας, Πού θα πάει το πράγμα ακριβώς θα το δούμε όλοι μαζί... Αυτό πάντως δε σημαίνει ότι έχω συνεχώς τις μαύρες μου κι ότι

από το πρώτο που ξυπνάω λέω "όλα είναι μάταια", κλπ. Κάπου μέσα μου υπάρχει ένα κέφι, και κατά βάθος πιστεύω ότι παρ' όλα αυτά η ζωή είναι όμορφη. Το αποδεικνύει και η συναυλία της Βουλιαγγμένης».

«Γράφω τα τραγούδια, που γουστάρω»

Οι πολύ απλές μουσικές φόρμες που χρησιμοποιεί ο Λουκιανός Κηλαηδόνης έχουν γίνει κατά καιρούς αντικείμενο επικρίσεων. Ο ίδιος λέει:

«Ναι, τα μουσικά περιοδικά μου καταλογίζουν ότι γράφω πολύ απλές μουσικές. Αυτό γίνεται γιατί μέσα μου υπάρχει μια

→ αίσθηση ισοροπίας στίχου και μουσικής και δεν έχω καμιά διάθεση να καταστρέψω την αίσθηση του στίχου για ν' αποδείξω σε κάποιους ανθρώπους ότι μπορώ να γράψω και πιο σύνθετη μουσική.

Αυτό που κάνω εγώ δεν είναι πια η δουλειά ενός μουσικού. Είναι η καταγραφή του τί συμβαίνει μέσα μου. Αδιαφορώ για το αν ο δίσκος έχει "ύφος" κλπ. Ήδη με τα "Μικροαστικά" δηλώνω ότι εγώ παιδιά θα γράφω και θαλοόκια κι εμβατήρια κι ό,τι θέλω. Παρ' όλα αυτά, απ' ό,τι μου λένε, υπάρχει κάτι που κάνει τη μουσική μου αναγνωρίσιμη.

Όλα μου τα τραγούδια είναι πολύ προσωπικά και συχνά μένω εκπληκτος όταν βλέπω ότι αρέσουν κι ότι ο κόσμος τα τραγουδάει. Εγώ γράφω τα τραγούδια που γουστάρω, λέω τα πράγματα που θέλω να πω εγώ. Και δεν τα λέω για να τ' ακούσουν οι άλλοι. Τα λέω για να φύγουν από μέσα μου».

— Όμως είναι τραγούδια σημερινά, όπως σύγχρονη είναι κι η γλώσσα που χρησιμοποιείς.

«Ο Σεφέρης λέει κάπου στο "Ημερολόγιο" του ότι για να μιλήσεις σε μια παρακμασμένη εποχή, πρέπει να μιλήσεις στη γλώσσα της. Αυτό δε σημαίνει πως την παραδέχεσαι. Αυτή είναι η σχέση μου με τη σημερινή πραγματικότητα. Μπορεί να μη μου αρέσει η εποχή που ζούμε, αυτό δε σημαίνει όμως ότι έχω διάθεση να κατεβάσω τα ρολά. Συνδέω την τύχη μου και τη ζωή μου μ' αυτά που συμβαίνουν σήμερα».

«Φταίει ο Θεοδωράκης κι ο Χατζιδάκις»

— Και το ελληνικό τραγούδι πώς το βλέπετε στις μέρες μας;

«Λείπει ένα τραγούδι σύγχρονο, τόσο σαν στίχος, όσο και μ' έναν ήχο που να μπορεί να τον δεχτεί ευχάριστα ο κόσμος. Ο Θεοδωράκης και ο Χατζιδάκις δεν μπορούν πια να μιλήσουν στη σημερινή γλώσσα, έχουν αποκοιτεί απ' ό,τι συμβαίνει γύρω τους. Αυτή η αγαιοπελαγίτικη αισθητική του Ελύτη, του Θεόφλου, του Τσαρούχη, δεν απέδωσε, δεν μας οδήγησε πουθενά».

Μιλώ κυρίως για το Θεοδωράκη και το Χατζιδάκι, αν και το ίδιο ισχύει και για το Μαρκόπουλο, ένα άτομο προικισμένο που έγραψε πολύ ωραία λαϊκά τραγούδια πριν από το "Χρονικό". Όλοι οι άλλοι που αφιερώθηκαν στο ελαφρολαϊκό έχουν μπλοκαριστεί.

Νομίζω ότι γι' αυτή την παρακμή φταίει κυρίως δυο πράγματα. Το ένα είναι ότι μέσα στο χώρο αυτό, επειδή "είχε ψυμί", έπεσαν άνθρωποι ατάλαντοι. Οι εταιρίες πρόωθησαν ανθρώπους χωρίς ικανότητες που έβλαψαν το τραγούδι. Το δεύτερο είναι ότι ο Θεοδωράκης και ο Χατζιδάκις — κυρίως ο πρώτος — έβαλαν κάποια στεγανά του τύπου ότι οι καταβολές μας και οι ρίζες μας είναι Βυζάντιο, δημοτικό και ρεμπέτικο. Άφησαν δηλαδή απέξω όλη τη Δύση, κάτι που είναι και αυθαίρετο και σωθίνιστικό. Η Ελλάδα είναι και Επτάνησος. Και ο ίδιος ο Θεοδωράκης έχει πάρει πολλά πράγματα από τα Επτάνησα. Το "Χρυσοπράσινο φύλλο" ή το "Περιγιάλι το κρυφό" έχουν πολλά κανταδοτικά στοιχεία μέσα.

Αυτή η κατάσταση δημιούργησε ένα φτιαχτό είδος τραγουδιού το οποίο και κούρασε. Βλέπετε και τα ακούσματα του κόσμου έχουν διαφοροποιηθεί σημαντικά.

Παλιά έμπαινες στο ταξί και άκουγες μόνο Καζαντζίδη, ενώ σήμερα μπαίνεις και ακούς στιδήποτε. Έ, πώς να το κάνουμε... Δεν είναι δυνατό να κουνιέται η γη από τους Μπητλς ή τους Ρόλινγκ Στόουνς, ως πούμε, κι εμείς εδώ ν' ακούμε "Μοσχολοούν οι γειτονιές βασικό και δυόσμο". Για πόσα χρόνια αυτό το πράγμα; Σήμερα αν θες να μιλήσεις στα νέα παιδιά πρέπει να το κάνεις μ' έναν άλλο τρόπο. Όχι πάντως με τον τρόπο που το κάνουν στις μέρες μας ο Θεοδωράκης, ο Χατζιδάκις ή ο Μαρκόπουλος».

— Βλέπετε όμως ότι και οι τρεις αυτοί βγάδουν δίσκους...

«Ναι, αλλά νομίζω ότι αυτοί οι δίσκοι δεν προτείνουν τίποτε. Βγάδουν δίσκους γιατί μπορούν να βγάδουν δίσκους, ή γιατί "πρέπει" από καιρό σε καιρό να βγάλουν κάποιο δίσκο. Δεν ξέρω όμως κατά πόσο οι ίδιοι νιώθουν αυτή την ανάγκη, έχουν δηλαδή να πουν κάτι».

Σ' αυτό τον τόπο το τραγούδι έχει παίξει καθοριστικό ρόλο. Ο κόσμος έχει, τα τελευταία 15 - 20 χρόνια τουλάχιστον, μια ιδιαίτερη εξάρτηση από τη μουσική και οι συνθέτες έγιναν κάτι σαν περιεργά όντα, που καθορίζουν την πορεία όλων μας. Έτσι, δεν είναι εύκολο να παραιτηθούν από αυτή την ιστορία άνθρωποι σαν το Θεοδωράκη, το Χατζιδάκι ή το Μαρκόπουλο, που ήταν μαθημένοι σ' αυτόν το ρόλο και τους άρεσε κιόλας. Εξακολουθούν να θέλουν να κυριαρχούν στο χώρο, δίχως όμως να έχουν προτάσεις για μια καινούργια οπτική».

Ο Χατζιδάκις κι ο Θεοδωράκης ως πούμε, σ' οποιαδήποτε εταιρία κι αν πάνε και πουν ότι θέλουν να κάνουν ένα δίσκο, θα τον κάνουν. Κι εκεί πια βρίσκεται ο κίνδυνος για όλους μας. Γιατί από τη στιγμή που μπορείς να κάνεις ό,τι θέλεις, έχει τεράστια σημασία το να κρατήσεις μια ισοροπία μέσα σου και να μην κάνεις ό,τι σου περάσει από το μυαλό. Είναι δύσκολο ν' αντιταθείς στην ευκολία αυτή και να πεις «δεν κάνω δίσκο όσο δεν έχω τίποτε καινούργιο να πω». Είναι αναμφισβήτητο πολύ πιο δύσκολο από το να βρίσκεσαι στην αρχή, να φτιάχνεις ένα όνομα».

—Κι ο Σαβδόπουλος;

«Ο Σαβδόπουλος είναι μια χαρακτηριστική περίπτωση μοναχικού δημιουργού, ενός είδους δηλαδή, που νομίζω πως είναι το μόνο που μπορεί να σώσει το τραγούδι σήμερα. Ήταν έτσι από τον καιρό που ξεκίνησε κι αυτή τη γραμμή κρατάει με συνέπεια και σήμερα».

Ο Σαβδόπουλος δεν πατάει πουθενά, κάνει εντελώς δικά του πράγματα ήδη από το «Περιβόλι του τρελού». Είναι ένας άνθρωπος με οράματα, ευαισθησία και μια αίσθηση του τί συμβαίνει γύρω του. Καταλαβαίνει τις υπόγειες κινήσεις και διαδρομές, βρίσκεται κοντά στους νέους, στα φρικά, μιλάει μια πολύ σύγχρονη γλώσσα. Προσωπικά θρίσκω τον τελευταίο του δίσκο πολύ αισιόδοξο. Μακάρι νάναι έτσι τα πράγματα...».

—Τι πιστεύεις για όλες αυτές τις μελοποιημένες ποιητών που μας έχουν πλημμυρίσει σήμερα;

«Είναι ένα από τα χειρότερα πράγματα που έγιναν στις μέρες μας. Κάτι που δυσκόλεψε πολύ το τραγούδι και του έκανε πολύ κακό. Ποτέ, σε κανένα μέρος του κόσμου δεν μελοποιήθηκε τόση πολλή ποίηση όσο στην Ελλάδα».

Ξέρω πολύ καλά πώς γίνονται αυτά τα τραγούδια. Βρίσκεις μια μελωδία για το πρώτο τετράστιχο, κι αν το ποίημα έχει την ίδια μετρική και στα υπόλοιπα τετράστιχα, αυτό σημαίνει ότι τα περνάς πάνω στην ίδια μουσική γραμμή της μελοποίησης του πρώτου. Όμως η ποίηση έχει μια ελευθερία και μια τρέλα. Μπορεί, δηλαδή, ένα ποίημα ν' αλλάζει σε συναίσθημα από τετράστιχο σε τετράστιχο, διατηρώντας το ίδιο μέτρο. Κι αν μελοποιήσεις «σωστά» το πρώτο τετράστιχο και μετά, σαν τον Προκρούστη, περάσεις και τα υπόλοιπα μέσα από αυτό το ματίθιο, αυτό που θα θγει θάνατο ένα τέρας».

Αυτή η υπόθεση της μελοποίησης δεν οδήγησε πουθενά. Η ποίηση είναι πολύ σοβαρό πράγμα κι έχει μια δύναμη τρομακτική για να τη μεταχειριζόμαστε έτσι. Ακόμα, είναι παραμύθι να υποστηρίζουμε ότι τάχα έγινε μ' αυτό τον τρόπο γνωστός στον πολύ κόσμο ο Σεφέρης ή ο Ελύτης. Έγιναν γνωστά κάποια τραγούδια κι όχι η ποίησή τους. Ο κόσμος μπορεί να τραγουδήσει το «Περιγιάλι το κρυφό», αυτό όμως δε σημαίνει ότι έμαθε την υπόλοιπη δουλειά του Σεφέρη».

ΒΕΝΙΑ ΓΟΝΑΤΟΠΟΥΛΟΥ

Το άγχος, εξασθενεί την αντίδραση του οργανισμού

ΑΥΤΟ ΤΟ

Οδική βοήθεια σε όλη την Ελλάδα

■ Τώρα το καλοκαίρι, που θα πάτε για διακοπές με το αυτοκίνητό σας, μπορεί να πάθετε στο δρόμο κάποια βλάβη. Αν, λοιπόν, χρειαστεί να καλέσετε σε βοήθεια την ΟΒΕΛΠΑ (το 104 δηλαδή) πρέπει να γνωρίζετε και τον κωδικό αριθμό της καθεμιάς περιοχής της Ελλάδας, όπου υπάρχουν τοπικοί σταθμοί.

Κρατήστε, λοιπόν, αυτό το σημείωμα, που μπορεί— δεν σας το ευχόμαστε βέβαια — να σας φανεί πολύ χρήσιμο:

ΑΤΤΙΚΗ: 01 και μετά το 104. **ΑΓΡΙΝΙΟ:** 0641. **ΑΚΡΑΤΑ:** 0696. **ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟ-**

ΛΗ: 0551. **ΑΛΜΥΡΟΣ:** 0422. **ΑΡΓΟΣ:** 0751. **ΑΡΤΑ:** 0681. **ΒΕΡΟΙΑ:** 0331. **ΑΣΠΡΟΒΑΛΤΑ:** 0397. **ΒΟΛΟΣ:** 0421. **ΔΡΑΜΑ:** 0521. **ΕΔΕΣΣΑ:** 0381. **ΗΡΑΚΛΕΙΟ:** 081. **ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ:** 031. **ΘΗΒΑ:** 0262. **ΙΩΑΝΝΙΝΑ:** 0651. **ΚΑΛΑΜΑΤΑ:** 0721. **ΚΟΜΟΤΗΝΗ:** 0351. **ΚΑΣΤΡΟ:** 0231. **ΚΑΤΕΡΙΝΗ:** 0351. **ΙΣΘΜΟΣ:** 0741. **ΛΑΜΙΑ:** 0231. **ΛΑΡΙΣΑ:** 041. **ΞΑΝΘΗ:** 0541. **ΠΑΤΡΑ:** 061. **ΠΥΡΓΟΣ:** 0621. **ΣΕΡΡΕΣ:** 0321. **ΤΡΙΚΑΛΑ:** 0431. **ΤΡΙΠΟΛΗ:** 071. **ΦΛΩΡΙΝΑ:** 0385. **ΧΑΛΚΙΔΑ:** 0221. **ΧΑΝΙΑ:** 0821.

Κοιμίζει ηλεκτρονικά μωρά και μεγάλους

■ Αρκετά μικρό για να χωράει κάτω από ένα μαξιλάρι, ένα νέο αγγλικό ηλεκτρονικό μηχανήμα, υπόσχεται ότι ηρεμεί τα μωρά παράγοντας ήχους παρόμοιους με αυτούς που ακούν στη μήτρα της μητέρας τους, πριν γεννηθούν, αλλά και ήχους, που θυμίζουν το κύμα όταν σκάει στην αμμουδιά και που έχουν την ιδιότητα να ησυχάζουν και τους αγχωτικούς ενήλικες, που αντιμετωπίζουν προβλήματα με τον ύπνο τους.

• Το νέο ηλεκτρονικό μηχανήμα που κατασκεύασαν οι Άγγλοι, για να παράγει τους... ήχους της ηρεμίας.